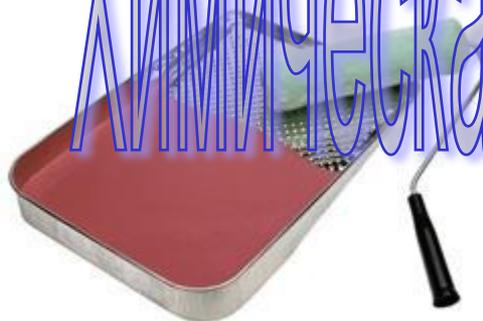

Химическая промышленность Украины

Химическая промышленность -
отрасль промышленности,
которая обеспечивает все
области хозяйства
химическими материалами и
производит товары массового
потребления.

Отраслевой состав химической промышленности

Химическая промышленность

горно-химическая

добыча горно-химического сырья

основная химия

производство кислот, солей, щелочей

производство минеральных удобрений

производство хлора, аммиака, кальцинированной и каустической соды

химия органического синтеза

производство спиртов, органических кислот

производство синтетических и искусственных волокон

производство пластмасс, синтетических смол, синтетического каучука

Тонкая химия: фармацевтика (производство лекарственных веществ и препаратов); фотохимия (производство разнообразных фотоматериалов); бытовая химия, парфюмерия

Сырье для химической промышленности

Сырьём для химической промышленности являются полезные ископаемые: каменный и бурый уголь, нефть, калийная и калийная соли, мел, известняки, сера и некоторые другие. Кроме того, в химической промышленности используются отходы чёрной и цветной металлургии, пищевой и лесоперерабатывающей промышленности.

КАЛИЙНАЯ СОЛЬ

Поваренная соль

сера

Известняк

газ

Бурый и
каменный
уголь

Мел

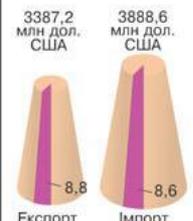

нефть

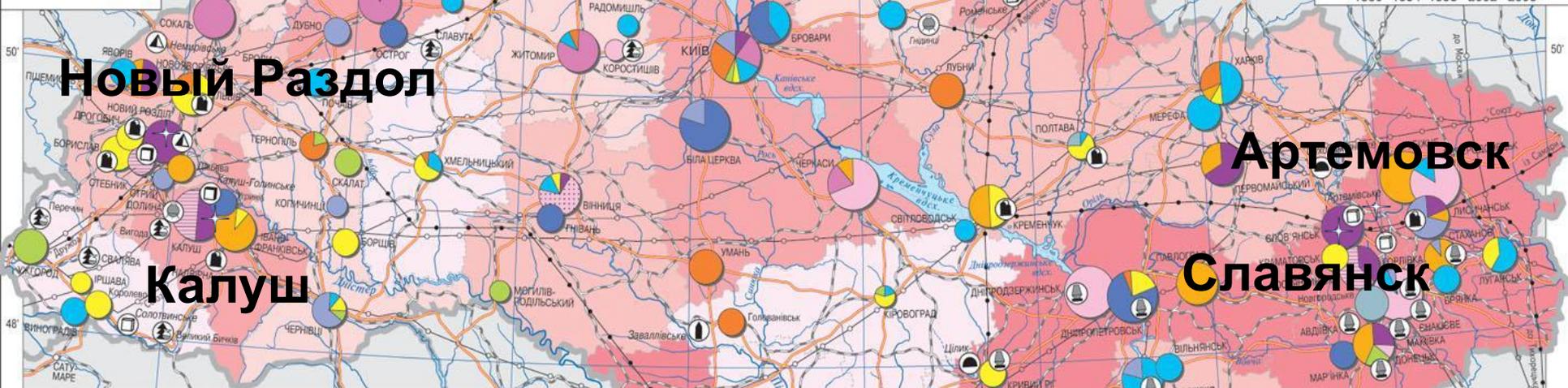
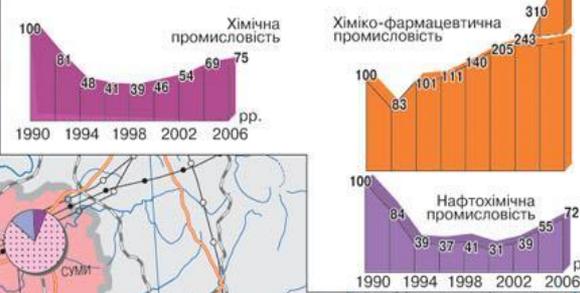
**Горно-химическая
промышленность** размещается
в районах добычи полезных
ископаемых, которые
используются как химическое
сырье (каменная и калийная
соль, сера)

ЕКСПОРТ ТА ІМПОРТ ПРОДУКЦІЇ ХІМІЧНОЇ ТА ПОВ'ЯЗАНИХ З НЕЮ ГАЛУЗЕЙ ПРОМИСЛОВОСТІ, 2006 р. (% загального обсягу)

ЗМІНИ ОБСЯГІВ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ ХІМІЧНОЇ ТА НАФТОХІМІЧНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ У ГАЛУЗІХ (% до 1990 р.)

- ВИДОБУТОК ХІМІЧНОЇ СИРОВИНИ**
- ▲ сірки
  - ◻ калійних солей
  - ◻ кам'яної солі
  - мінеральних барвників
  - графіту
- ГАЛУЗІ, ЩО ПОСТАЧАЮТЬ СИРОВИНУ**
- ▲ Лісохімічна
  - ▲ Коксохімічна
  - ▲ Нафтопереробна
  - ▲ Газопереробна
  - Нафтопроводи
  - Газопроводи

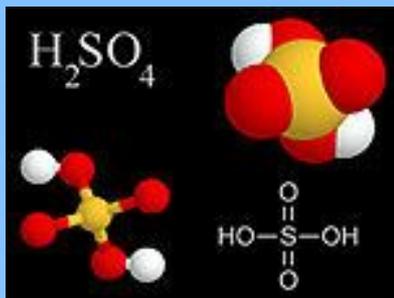
- ГАЛУЗЕВА СТРУКТУРА ЦЕНТРІВ ХІМІЧНОЇ ТА НАФТОХІМІЧНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ (від обсягу продукції)**
- ХІМІЧНА ПРОМИСЛІВІСТЬ**
- ▲ Основна хімія
  - ▲ Виробництво кислот, солей, соди
  - ▲ Виробництво мінеральних добрив: азотних, калійних, фосфатних
  - ▲ Промисловість хімічних волокон і ниток
  - ▲ Промисловість синтетичних смол і пластичних мас
  - ▲ Лакофарбова
  - ▲ Побутова хімія
  - ▲ Інші виробництва (синтетичних барвників, хімічних реактивів тощо)
  - ▲ Хіміко-фармацевтична промисловість
- НАФТОХІМІЧНА ПРОМИСЛІВІСТЬ**
- ▲ Шинна (виробництво і ремонт шин)
  - ▲ Гумо-азбестова
  - ▲ Інші виробництва (синтетичного каучуку тощо)

ХІМІЧНА ТА НАФТОХІМІЧНА ПРОМИСЛІВІСТЬ У ЗАГАЛЬНОМУ ОБСЯЗІ ПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА (% вартості продукції)

Основная химия

Производство серной кислоты

Серную кислоту применяют:

- в производстве минеральных удобрений;
- как электролит в свинцовых аккумуляторах;
- для получения различных минеральных кислот и солей;
- в производстве химических волокон, красителей, дымообразующих веществ и взрывчатых веществ;
- в нефтяной, металлообрабатывающей, текстильной, кожевенной и др. отраслях промышленности.

Самый крупный потребитель серной кислоты — производство минеральных удобрений.

На 1 т фосфорных удобрений расходуется 2,2-3,4 т серной кислоты, а на 1 т азотных удобрений — 0,75 т серной кислоты. Поэтому сернокислотные заводы стремятся строить в комплексе с заводами по производству минеральных удобрений.

Основная химия

- Производство минеральных удобрений
- Сода (Славянск, Лисичанск)
- Кислот (Константиновка, Сумы, Новый Раздол, Горловка)

Основная химия

Производство минеральных удобрений

калийные удобрения

влияют на величину и стойкость урожая, эффективность использования азотных удобрений

Производят вблизи добычи сырья

азотные удобрения

влияют на скорость роста, величину урожая,

Производство размещают у газопроводов, на металлургических комбинатах.

фосфорные удобрения

влияют на корневую систему, стойкость урожая,

Производство размещают в близости потребителя-

Вблизи метал. комбинатов

Производство минеральных удобрений

КАЛИЙНЫЕ

Вблизи сырьевых баз

Калуш
Стебник
Новый Роздол

АЗОТНЫЕ

Вблизи коксохимических заводов

Горловка
Северодонецк
Днепродзержинск

ФОСФАТНЫЕ

В районах сельскохозяйственного производства

Сумы
Винница
Одесса

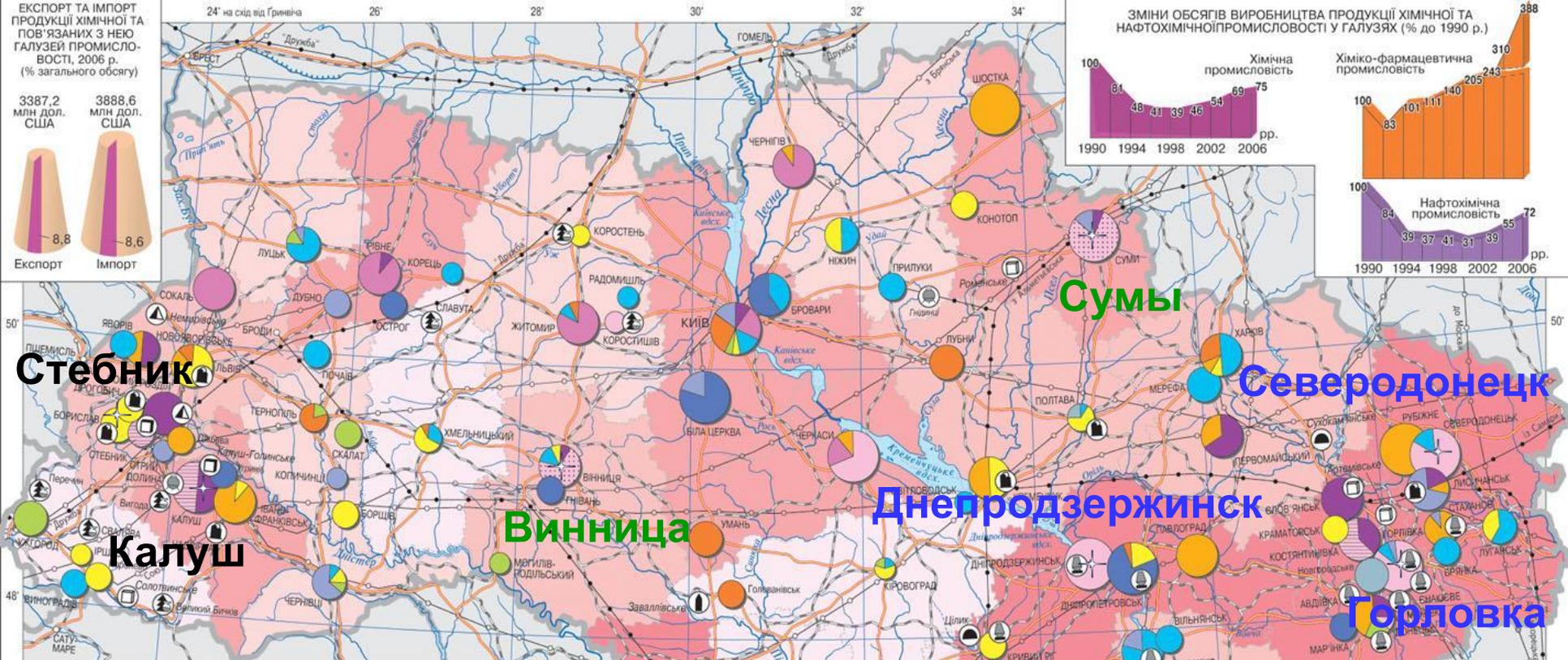
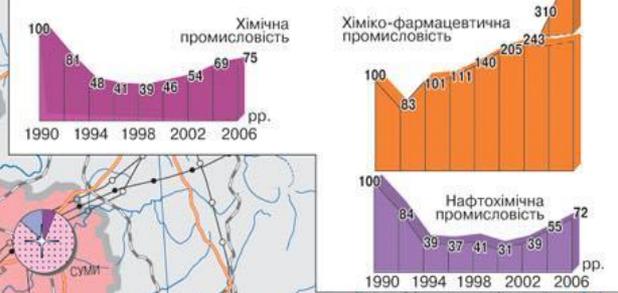
Минеральные удобрения

ЕКСПОРТ ТА ІМПОРТ ПРОДУКЦІЇ ХІМІЧНОЇ ТА ПОВ'ЯЗАНИХ З НЕЮ ГАЛУЗЕЙ ПРОМИСЛОВОСТІ, 2006 р. (% загального обсягу)

ЗМІНИ ОБСЯГІВ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ ХІМІЧНОЇ ТА НАФТОХІМІЧНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ У ГАЛУЗІ (до 1990 р.)

- ВИДОБУТОК ХІМІЧНОЇ СИРОВИНИ**
- ▲ сірки
  - ◻ калійних солей
  - ◻ кам'яної солі
  - мінеральних барвників
  - графіту
- ГАЛУЗІ, ЩО ПОСТАЧАЮТЬ СИРОВИНУ**
- ▲ Лісохімічна
  - ▲ Коксохімічна
  - ▲ Нафтопереробна
  - ▲ Газопереробна
  - Нафтопроводи
  - Газопроводи

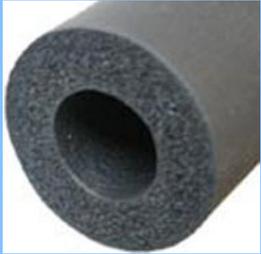
- ГАЛУЗЕВА СТРУКТУРА ЦЕНТРІВ ХІМІЧНОЇ ТА НАФТОХІМІЧНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ (від обсягу продукції) ХІМІЧНА ПРОМИСЛОВОСТІ**
- ▲ Основна хімія
  - ▲ Виробництво кислот, солей, соди
  - ▲ Виробництво мінеральних добрив: азотних, калійних, фосфатних
  - ▲ Промисловість хімічних волокон і ниток
  - ▲ Промисловість синтетичних смол і пластичних мас
  - ▲ Лакофарбова
  - ▲ Побутова хімія
  - ▲ Інші виробництва (синтетичних барвників, хімічних реактивів тощо)
  - ▲ Хіміко-фармацевтична промисловість
- НАФТОХІМІЧНА ПРОМИСЛОВОСТІ**
- ▲ Шинна (виробництво і ремонт шин)
  - ▲ Гумо-азбестова
  - ▲ Інші виробництва (синтетичного каучуку тощо)

ХІМІЧНА ТА НАФТОХІМІЧНА ПРОМИСЛОВОСТІ У ЗАГАЛЬНОМУ ОБСЯЗІ ПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА (% вартості продукції)

Химия органического синтеза

Производство синтетического каучука

Производство синтетического каучука первоначально было привязано к сырью (спирт, получаемый из пищевого сырья – картофеля, зерна) и к потребителю (автомобильной промышленности). Сейчас все заводы работают на нефтегазовом сырье.

Производство автомобильных покрышек

Химия органического синтеза

(производство органических кислот, спиртов) развита в Донбассе и Приднепровье.

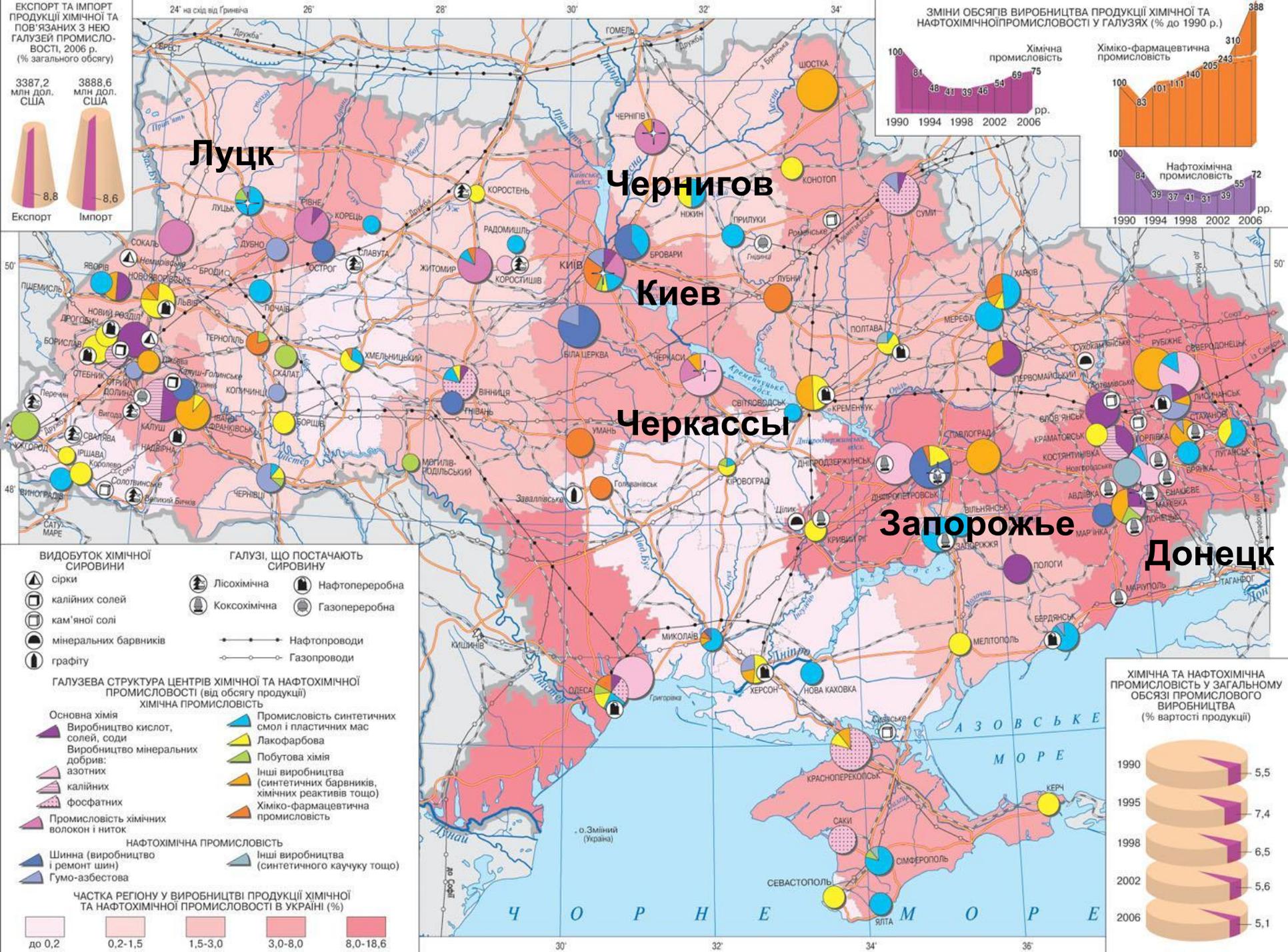
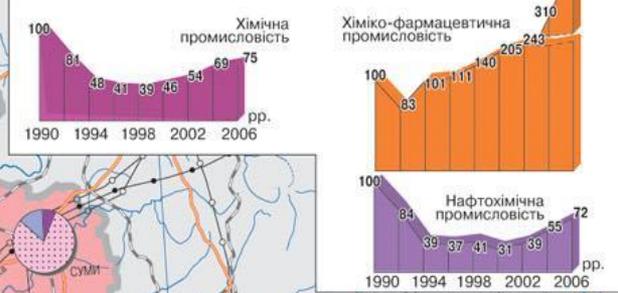
Производство полимерных материалов

(Донецк, Запорожье, Луцк- производство пластмассы, синтетических смол, Киев, Черкассы, Чернигов- химических волокон)

ЕКСПОРТ ТА ІМПОРТ ПРОДУКЦІЇ ХІМІЧНОЇ ТА ПОВ'ЯЗАНІХ З НЕЮ ГАЛУЗЕЙ ПРОМИСЛОВОСТІ, 2006 р. (% загального обсягу)

ЗМІНИ ОБСЯГІВ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ ХІМІЧНОЇ ТА НАФТОХІМІЧНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ У ГАЛУЗЯХ (% до 1990 р.)

Луцк

Чернігов

Київ

Черкаси

Запоріжжя

Донецк

ВИДОБУТОК ХІМІЧНОЇ СИРОВИНИ

- сірки
- калійних солей
- кам'яної солі
- мінеральних барвників
- графіту

ГАЛУЗИ, ЩО ПОСТАЧАЮТЬ СИРОВИНУ

- Лісохімічна
- Нафтопереробна
- Коксохімічна
- Газопереробна
- Нафтопроводи
- Газопроводи

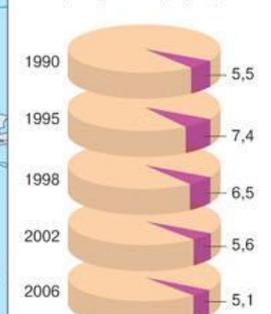
ГАЛУЗЕВА СТРУКТУРА ЦЕНТРІВ ХІМІЧНОЇ ТА НАФТОХІМІЧНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ (від обсягу продукції) ХІМІЧНА ПРОМИСЛІВІСТЬ

- Основна хімія
- Виробництво кислот, солей, соди
  - Виробництво мінеральних добрив: азотних, калійних, фосфатних
  - Промисловість хімічних волокон і ниток
  - Промисловість синтетичних смол і пластичних мас
  - Лакофарбова
  - Побутова хімія
  - Інші виробництва (синтетичних барвників, хімічних реактивів тощо)
  - Хіміко-фармацевтична промисловість
- НАФТОХІМІЧНА ПРОМИСЛІВІСТЬ
- Шинна (виробництво і ремонт шин)
  - Гумо-азбестова
  - Інші виробництва (синтетичного каучуку тощо)

ЧАСТКА РЕГІОНУ У ВИРОБНИЦТВІ ПРОДУКЦІЇ ХІМІЧНОЇ ТА НАФТОХІМІЧНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ В УКРАЇНІ (%)

ХІМІЧНА ТА НАФТОХІМІЧНА ПРОМИСЛІВІСТЬ У ЗАГАЛЬНОМУ ОБСЯЗІ ПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА (% вартості продукції)

Химия органического синтеза

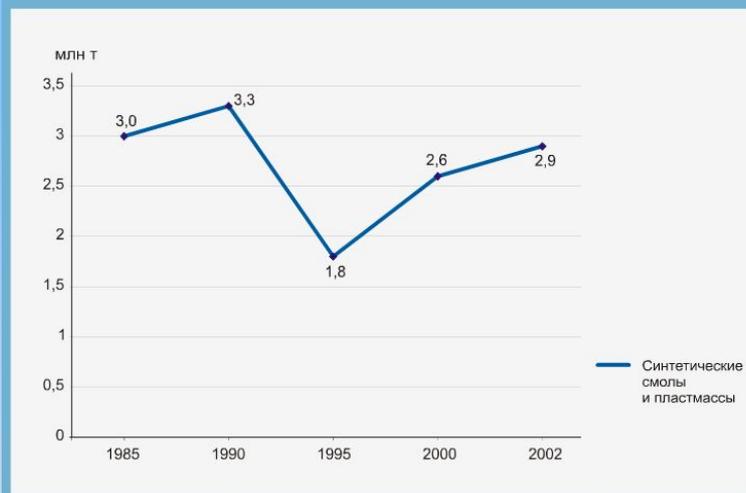
Производство пластмасс и синтетических смол

Пластмассы и синтетические смолы вырабатывают на производствах, входящих в состав нефтехимических комбинатов

ПРОИЗВОДСТВО ПЛАСТМАСС 1985-2002 гг.

Изделия из пластмассы

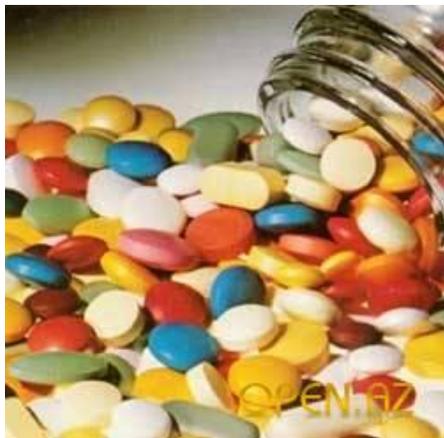
Изделия из резины

Краски

Продукция фармацевтической промышленности

**Предприятия по переработке
полимерных материалов
размещены в районах потребления
готовой продукции.**

**Днепропетровск, Белая Церковь -
*шины.***

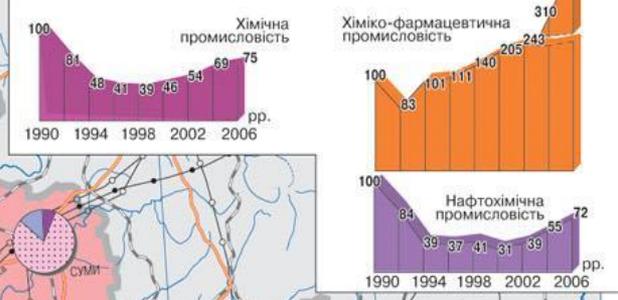
**Киев, Львов, Одесса, Днепропетровск,
Харьков, Мариуполь- *лаки, краски.***

**Киев, Житомир, Полтава, Львов,
Донецк- *фармацевтическая
промышленность.***

ЕКСПОРТ ТА ІМПОРТ ПРОДУКЦІЇ ХІМІЧНОЇ ТА ПОВ'ЯЗАНІХ З НЕЮ ГАЛУЗЕЙ ПРОМИСЛОВОСТІ, 2006 р. (% загального обсягу)

ЗМІНИ ОБСЯГІВ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ ХІМІЧНОЇ ТА НАФТОХІМІЧНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ У ГАЛУЗІХ (% до 1990 р.)

ХІМІЧНА ТА НАФТОХІМІЧНА ПРОМИСЛОВОСТЬ У ЗАГАЛЬНОМУ ОБСЯЗІ ПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА (% вартості продукції)

Кислоты, сода

Химия органического синтеза

Производство химических волокон

Химические волокна

искусственные

синтетические

вискозное
ацетатное

лавсан, нейлон,
капрон, спандекс

искусственные волокна получают химической модификацией природных материалов (хлопка, шерсти)

для производства синтетических волокон используются только синтетические материалы — полимеры

Химия органического синтеза

Производство химических волокон

Производство химических волокон характеризуется высокой **водо-** и **энергоёмкостью**.

Для производства 1 т волокон требуется 6000 м³ воды и 16-19 т условного топлива.

Факторы размещения: основные центры отрасли тяготеют либо к районам текстильной промышленности, либо к районам развитой нефтехимии.

Тонкая химия

Бытовая химия

Фармацевтика

Фотохимия

Парфюмерия

Продукция бытовой химии

Закрепление

1. Распределите отрасли химической промышленности по группам:

Химическая промышленность			
горно-химическая	основная химия	химия органического синтеза	тонкая химия

- добыча калийных солей
- производство серной кислоты
- производство химических волокон
- фотохимия
- производство изделий из пластмасс
- производство калийных удобрений
- производство автомобильных шин
- производство азотных удобрений

2. Распределите эти же отрасли по группам факторов размещения:

Факторы размещения важнейших производств химической промышленности		
• производство пластмасс	• бытовая химия	• фармацевтика
Тяготение к районам:		
потребления	добычи сырья	обеспеченным сырьем, водными ресурсами и дешевой электроэнергией

Проблемы химической промышленности

© dkennedy, 2007

